

JUGOSLOVANSKI OBRITNIK

GLASILO „JUGOSLOVANSKE OBRTNE ZVEZE“ V LJUBLJANI

List izhaja dvakrat na mesec, in sicer 1. in 15. vsakega meseca, ter stane za celo leto

20 K, za pol leta 10 K, posamezna številka velja 1 K. — Inserati po dogovoru. — Roko-

pisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Pražakova ulica šte. 3.

Nekaj v premislek.

Obrtnik in trgovec! Zadnjikrat pred volitvami stopa pred te tvoje glasilo, zadnjikrat te bodri in ti kaže pot, po kateri moraš hoditi. Čez par dni se bo odločila usoda ne samo za tebe in tvoje drage, ampak tudi za tvoje otroke in otrok otroke. Pomisli, da je od tebe odvisno, kakšni naj bodo temeljni zakoni naše države, zakoni, po katerih se bode ravnalo vse javno življenje. Pomisli, komu oddaš tvoj glas, ali zastopnikom nižjih slojev, t. j. SLS, ali zastopnikom kapitalistov, bančnih magnatov, industrijskih baronov, t. j. JDS. Morda si še omahljiv, neodločen, morda simpatiziraš z »nadstrankarskim« Franchettijem, prebiraš tudi »Obrtni vestnik«, v katerem se nadstrankarstvo ponuja v vsaki besedi. To »nadstrankarstvo« ti bode izginilo, če vzameš v roke »Slovenski Narod« od 11. t. m. kjer je v uvodnem članku vendar enkrat odkrito povedano, da so »nadstrankarji« le veja JDS — Obrtniki, sedaj jasno vidite, kateri stranki pomagata, če volite obrtne zastopnike: Franchettija, Rebeka in dr. Radovedni smo le, če bodo ti nadstrankarji osnovali v Belgradu svoj klub; izključeno pa tudi ni, da bodo odložili, če bodo izvoljeni, svoj mandat na korist kakega doktorja liberalne stranke, ki jim gre glede poslanstva precej trda.

Morda pa simpatiziraš za Samostojno kmetско stranko, tam vidiš svoj spas? Ne bi bilo čudno, saj je na kandidatni listi vse polno obrtnikov, pa še kakšnih! Spominjajo nas na pokrajinske oderuhe, ki so se nahajali pri nas pred kakimi 30 leti; so skoro istovetni, le v novi izdaji. Pravi obrtnik na listi je neki Blažon, urar iz Novega mesta. Seveda je pa na 7. mestu, da ja ne bo izvoljen.

Ne dajte se begati niti enim niti drugim, Liberalna in Samostojna kmetška stranka ste vam dovolj znani. Pri eni so razen par ljubljanskih advokatov in nekaj

uradnikov po deželi, le še denarni baroni, dočim so pri drugi nekateri liberalni kmetje, ki so ujeli par naših nezadovoljnežev, kot Tržan izpod Šmarne gore in Čoč iz Česence.

Pri tem se nam zdi umestno opozoriti na naše nasprotnike, kako hitro menjavajo svoja načela. Še pred kratkim so kričali: živela naša Samostojna kmetška stranka, živela Samostojna obrtniška stranka. Vse samostojno, le samostojno! Naj koraka kmet zase, obrtnik zase; to so bile le puhle fraze. Liberalna stranka je sedaj zbrala vse te »Samostojne«, jih združila in skupaj korakajo v volilni boj pod starim liberalnim praporjem. Samostojnost in nadstrankarstvo so izrabili za vabo naših somišljenikov. Pod kakšnim praporjem korakajo, nam je vsem dovolj znano: protiverški je, centralističen. Njih avtonomijo so začeli kazati le sedaj pred volitvami, ko se jim gre za mandate, sedaj, ko so že vse svoje žepe napolnili ter so že skoro vsa podjetja nacionalizirali na ta način, da so postali solastniki podjetij, četudi je moral tu in tam ostati kak žid več v naši domovini. Da so ti ljudje tako centralistični, je umevno, ker namreč menijo, da bodo iz Belgrada lažje uničili krščanske ideje. Pri centralističnih nazorih pa ne pomislijo na velikanske gospodarske zgube, ki jih bodo morali nositi naši ljudje, posebno občutljivo nižji stanovi.

Obrtniki, vidite z lastnimi očmi kakšna načela imajo nasprotniki, vidite njih gospodarstvo. Pomislite, kake posledice bi se rodile, če bi ljudje takih naziranj zadobili v državi moč uveljaviti svoje zahteve. Prepričali ste se, kje je resna volja pomagati vam, resna volja žrtvovati se za vas in v tem prepričanju poučite še one, ki morda omahujejo. Pokažite dne 28. t. m. da se hočete enkrat za vselej odpovedati zastopnikom JDS in vsem nasprotnikom SLS. Dokažite, da se zavedate vaših dolžnosti in zahtevajte, da se vašim dolžnostim

izkažejo tudi brezpogojno pravo odgovarjajoče pravice.

Kdor je za avtonomijo, red in blagostanje v državi, bo pri volitvah oddal svoj glas za kandidate, ki jih predlaga SLS. Kdor bode pa šel z nasprotnikom, bo pa sokrivec razmer, katerih slaba znamenja se že kažejo.

Naj te stranke pokažejo, kaj so že kdaj naredile za malega obrtnika. Poglejte nebroj naših pošojilnic in zadrug po deželi, kjer je že marsikak obrtnik iskal pomoči, pogledajte naše izobraževalne organizacije in društva, naše zadrugne domove! Liberalni magnatje so pa gradili banke, ki so se vtikale v posle, ki bi jih moral opravljati obrtnik in trgovec. In Franchettijeve obrtne zveze, ki obrtniku nalagajo same dolžnosti in sitnosti? Dolžnosti same so za gospodarski napredek le malega pomena. In neumorni pristav trgovsko-obrtne zbornice, Mohorič, ki je komaj leto dni nastavljen; ta ima sicer voljo kaj napraviti, a se pa zato tudi pusti primerno plačati. Ali naj obrtniki in trgovci res dvakrat plačujemo več gospodov pri omenjeni zbornici, ko vendar vemo, kako znajo gospodariti in ko ima vsak uradnik še po par služb izven zbornice.

Pomislite dobro, predno oddaste svoj glas tem gospodom, ki hočejo izvesti najhujši centralizem, ki bi nas pahnili za desetletja nazaj; naše bogate naravne zaklade pa pahnili v žrelo tujemu kapitalu.

Ne dajte se begati od nasprotnikov, ki nimajo niti jasnega programa. Mi ne maramo razrednega boja, hočemo živeti v miru in soglasju z drugimi stanovi, posebno še s kmetškim in delavskim. Saj živimo med njimi in smo navezani drug na drugega; če bo stal dobro eden, bo tudi drugi. Dobrobit drugih stanov je naš dobrobit, dobro naše stanje je dobro stanje drugih stanov.

Zahtevamo, da bodo naši zastopniki delali pri gradnji temeljnih zakonov v smi-

slu, ki ne nasprotuje našim verskim načelom, zahtevamo, da se mora naša mladina vzgajati v verskem duhu. Hočemo delovati na to, da bomo mogli pošteno živeti na naši lastni grudi. To pa moremo zadobiti le, če bomo dosegli čim širšo avtonomijo. Mi sebe najbolj poznamo, naša kultura je med vsemi jugoslovanskimi plemeni najbolj razvita, zakaj bi se torej pustili vladati od drugih, v kolikor seveda je to neobhodno potrebno. Hočemo okrepiti našo celo domovino, kar pa moremo doseči le potom samouprave. To se dovolj jasno kaže že danes po kratki dobi našega obstoja.

Volivni odbor Jugoslov. obrtne zveze.

Iz trgovsko-obrtne zbornice.

Od več krajev prihajajo pritožbe, da trgovsko-obrtna zbornica ne deluje tako, kot bi bila njena naloga in da se osebje ne posveča posameznim mestom tako, kot bi bila njih dolžnost. Temu moramo pritrditi tudi mi. Razmere, kakršne vladajo pri imenovanju zbornici, niso samo v nepravilnem redu, ampak so celo brez primere. Po pravilih bi moralo biti 48 svetovalcev, v resnici pa jih je le 20. Pribiti moramo še, da se plenarnih sej ni sklicalo že celi dve leti. Ali bi ne bil že enkrat čas, da bi se zbornica izpopolnila tudi s štajerskimi in prekmurskimi svetovalci?

Zbornična doklada se je zvišala za 1. 1920 od 15 na 60% in kljub temu se je za uradniške plače moralo najeti še čez četr milijona kron.

G. predsednik Knez ima vedno po Banatu posla čez glavo z nakupovanjem žita in vina. Ni torej nič čudnega, če mu za resno posvetitev zborničnim zahtevam primanjkuje časa. Kar je pa naravnost nečuvano je, da se podpredsednika g. Ogrina od intimnejšega delovanja sploh odriva, ker ni pristaš J. D. S. Gotovi gospodje namreč ne morejo uvideti možnosti, da bi trgovce in obrtnike zastopal kdo, ki ni veren pristaš zgoraj omenjene stranke. Na tak način delovanja je naša zbornica pripuščena popolnoma »naprednim« uradnikom.

Drugi stanovi, delavci in kmetje, se šele danes borijo, da bi si priborili kako stanovsko zastopstvo. Toda, če bi imelo biti zastopstvo tako strankarsko izpeljano, kot je pri trgovsko-obrtne zbornici, jim svetujemo, da naj kar mirnim putem odjenjajo od svojih zahtev. Podobne stanovske korporacije bi jim bile namreč več v breme kot v prid.

Pridnost sama na sebi je hvalevredna in zelo priporočljiva. Ima pa veljavo le takrat, kadar ne zanemarjamo svojih dolžnosti zaradi — zaslužka.

Kadar dospe pridnost do zanemarjanja svojih prvih dolžnosti v korist izboljšanja materijelnega stanja, ni več pridnost, ampak pohlepnost.

Gospodje zbornični uradniki se kljub poštenu plači, ki jim je nikdo ne odreka, čutijo nezadovoljne in si še vedno iščejo o prostem času postranskega dela, ki je sigurno združeno z dobrim honorarjem. Vsak izmed gospodov ima mnogo »poklicev«; od teh naj omenimo samo najpoglavnejše. Eden izmed gospodov je tajnik lesnega kartela društva »Save«, drugi je upravni svetnik pri več bankah in akcijskih družbah, tretji je tovarnar in ima svoje lastno podjetje ter je kot tak gotovo z vso svojo dušo pri svojem podjetju, četrta si tudi skuša ustvariti svoj kotic ter je prav priden kandidat za konstituant, seveda kandidat na listi J. D. S.; kje pa drugje, saj pri zbornici, ki se vzdržuje iz novcev različnim strankam pripadajočih članov, ni od sluge do prvega tajnika mesta za kaki drugi stranki pripadajočega somišljenika. Tega principa se odločujoči gospodje pri zbornici prav resno drže in si svojega prepričanja ne dajo za karsibodi predrugačiti.

Še več. Znano nam je, v kakšno afero je zapleten zbornični predsednik g. Knez. Vsi se pa še prav dobro spominjamo, kakšen halo je bil pred leti, ko je bil tedanji podpredsednik g. I. Kregar šele samo obtožen. Zabavljanja ni manjkalo ne v javnosti, ne potom časopisja in ne v privatnih pomenkih. G. Kregar je moral takoj odstopiti kot podpredsednik od svojega mesta in ga prepustiti tedarjemu zagrizenemu Nemcu Pammerju, v kojega objemu so se gospodje J. D. S. rji zibali dolgo dobo šestih let. V kakšno afero je pa zapleten sedanjí predsednik trgovsko-obrtne zbornice, nam je vsem znano. Toda, ker je pristaš kot večina gospodov, napredne stranke, se nikdo ne zmeni, da bi dvignil besedo: Kar se je zgodilo pred leti z g. I. Kregarjem, naj se zgodi sedaj tudi z g. Knezom! Pravica je ista kakor je bila pred leti.

In kakšen je bil položaj takrat, kakšen je pa danes?

G. Kregar je bil vsake krivde oproščen. Povoda je torej več, kot ga je bilo pred leti za našo opravičeno zahtevo, da naj g. predsednik Knez nemudoma odstopi od predsedstva ter izroči svoje posle onemu, ki mu mora po pravilih nasledovati. Če so gospodje zbornični dirigenti mnenja, pri čemer mislimo v prvi vrsti na g. predsednika samega in na prvega tajnika g. dr. Murnika, da naj bo g. predsednik le za podpisovanje rešenih aktov se motijo.

Kakor vidimo iz teh podatkov, trgovsko-obrtne zbornice deluje precej v smislu J. D. S., kar mi na nikak način ne moremo

in nočemo pripustiti. Zbornica mora biti korporacija, kjer naj so zastopana vsa politična naziranja, kjer naj se deluje v enakopravnem duhu za vse in vselej.

Zbornica se ima razširiti na celo Štajersko in Prekmurje. Smo za nedeljenje zbornice, zahtevamo pa volitve ter revizijo volilnega reda, ki naj odgovarja duhu časa. Pri volitvah ne sme odločevati denar, to je, kolikor plača posameznik davkov, ampak odločevati mora število glasov; glas se pa mora pripustiti vsakemu obrtniku brez ozira na visokost davkov, ki jih plačuje. Seveda se pa na nikak način ne strinjamo z volitvami, kakršne hočete vi izpeljati, to je, da bi volile volilne može zadrüge. Poznamo te vaše zadrüge in zato ne bomo nikdar priznali takih volitev. Znano nam je, na kako premeten način je Vaš poslanec v odsotnosti ministra Ninčiča izposloval odobrenje, da se voli po zadrugah. In zakaj z vso močjo silite, da bi volitve izvršile potom zadrug? Da so te vaše zadrüge strankarske organizacije, nam dovolj jasno potrjuje dejstvo, da je več načelnikov teh zadrug tudi zaupnikov J. D. S., ki zadnji čas celo kandidirajo za volitve v konstituant. Med najbolj karakteristične spadata gotovo g. Rebek iz Celja in g. Weixler iz Maribora. Če mislite na ta način izpeljati volitve, ni treba pričakovati odobravanja od drugih strank. Pozivljamo štajerske obrtnike in trgovce, posojilnice in druge zadrüge, da se z vso odločnostjo upro takemu načinu volitev, ki bi jim prinesle namesto veselja le bridko razočaranje.

Iz teh kratkih podatkov se dovolj jasno vidi žalostno stanje naše edine stanovske organizacije. Obrtnik in trgovec, pogled vzorno gospodarstvo onih, pogled pristranske namene onih, ki glasno in odločno zadržujejo svoje nepristransko delovanje!

Zaveden obrtnik in trgovec si! Opazuj in razmišljaj, in ko boš stvar premislil, nam boš krepko pritrdil: Ne gre več stvar na ta način naprej! Pravica za vse in vselej!

O razvoju obrti in trgovine.

(Dalje.)

Posameznih teh poklicev nikakor ne smemo presojati po današnjem stališču. Vedeti moramo, da je bila vsa tedanja trgovina navezana na prevažanje po tovarnih živalih. Cest, kakor jih imamo danes, še ni bilo, še manj železnic. Vozniki so prevažali, kjer so ceste dopuščale, blago iz kraja v kraj; kjer pa niti cest ni bilo, so to delo odpravljali tovarniki. Toda ena žival ne more niti voziti niti nositi vsak dan, re da bi se zmučila; treba je bilo živali večkrat premenjati. Izposojevalci konj so torej pri trgovini igrali pomembno vlogo.

Kar se tiče poslopij, je bilo najznamenitejše v Valvasorjevi dobi poslopje »Knežji dvorec« imenovano, katerega je dal l. 1642. sezidati grof Volk Engelbert Turjaški, deželni glavar kranjski. Omenjeni dvorec je bil središče vsega tedanjega kranjskega plemstva. Baje je bilo zidano v obliki četverokota s prostornim dvoriščem. Bil je precej obširen, dasi zidan samo v tri nadstropja. Tam so se shajali plemiči v prvi vrsti, ker je bila tu dragocena knjižnica in zbirka umetnin. Ob slavnostnih prilikah so se pa prirejale v prostranih, krasnih vrtovih, ki so obdajali celo poslopje, dramatične predstave — torej malo gledališče. Poslopje je porušil šele zadnji potres l. 1895. v razvaline.

Za Valvasorjeve dobe pa Ljubljana še nikakor ni bila na višku metnosti, kar se tiče stavbarstva, slikarstva in kiparstva. Ljubljana je potrebovala še precej časa, da si je pridobila vsaj vnanje lice mesta in sicer je to dosegla šele v prvi polovici 18. stoletja. K temu so pripomogli razni na novo sezidani samostani, cerkve in zasebna poslopja. Sem spada nova stolnica s ponosno kupolo, umetnimi slikami, bodisi zunanaj kot znotraj cerkve, dalje mestna hiša z vodnjakom mojstra Robbe, sedanja frančiškanska (prej avguštinska) cerkev s svojim mogočnim pročeljem, uršulinska cerkev, pravi biser italijanskega renesančnega sloga, in cerkev nemškega viteškega reda.

Ljubljana, ki je do srede 18. stoletja zelo zelo napredovala v vsakem oziru, je pa v drugi polovici tega stoletja obstala in počasi začela z ozirom na nekdanjo slavo, propadati. Vzrok temu je bil sledeči: Trgovina, ki se je postavila že na lastne noge, je pač čutila, da je Ljubljana preveč oddaljena od morske ceste, kjer ni treba čakati na počasno prevažanje tovornikov. Trgovina se je že toliko razširila, da je postal nekdanji ljubljanski centrum ne več pospeševanje, ampak oviranje. Polagoma so se zopet bolj kot prej začela razvijati obmorska mesta: Trst in Reka. Ljubljani je preostalo le še posredovalno trgovstvo med Dunajem—Trstom in Dunajem—Reko. K tej oslabitvi so veliko pripomogli tudi izpremenjeni vladni nazori. Privilegiji, ki so prej pooblaščali le posamezne kraje za obrt in trgovino, le posamezne ceste in pota sposobne za prevažanje blaga — so izgini.

Kot smo videli, je po odpravi srednjeveških naprav trgovina zadobila novo svobodo, tako se je po odpravi privilegijev zgodilo isto in Ljubljana, ki je kraljevala nad pol tisočletja glede trgovine, je izgubila svoj nekdanji pomen.

Poleg Ljubljane, deželnega glavnega mesta, je v tej dobi ohranila le še Škofja

Loka pomen kot obrtno in trgovsko mesto. Svoje rokodelce: čevljarje, usnarje, barvarje, peke in tkalce je imela združene v cehih. Zgodovinpisec pravi o njej: »Škofjeloški prebivalci izvažajo vsakovrstne izdelke na Nemško in v Italijo. Zlasti se tu izdeluje lepo belo platno v veliki množini, ki se z belim cvirnom vred razpošilja v druge dežele. Tudi je tu dosti trgovcev z živino, ki prodajajo konje v Italijo in z drugimi obrtnimi izdelki vred pridobe mestu mnogo dobička.« L. 1639. je poročal loški glavar briženskemu škofu o loški trgovini: »Loški premožnejši usnarji in tudi drugi meščani imajo navado, da nakupijo mnogo kož v Gradcu, Radgoni, v Ptujju in po drugih krajih ter jih potem prodajajo na drobno ubožnejšim usnarjem in čevljarjem v Loki in njeni okolici.

Posebno mnogo kož prodajo ob cerkvenih sejnih. Izdelano usnje razpečavajo večinoma po Vipavskem ali ga zamenjajo za vino in sukno.« Iz tega spoznamo, da Ločani niso na svoji obrti in trgovini nič izgubili tekom dolgega časa. Okrog mesta je cvetelo tudi platnarstvo in živinoreja, kar je trgovino le še pospeševalo.

Druga gorenjska mesta s škofjo Loko niso mogla tkmovati. Kranj je bil znamenit zaradi pomembnih velikih živinskih sejmov in izvažal je zlasti sira, ki so se izdelovala v njegovi okolici. Kako so pa razni gorenjski kraji in mesta propadali, nam je priča Kamnik, o katerem piše Valvasor: »Mesto je imelo nekdanj mnogo bogatih ljudi in se zelo pečalo s trgovino, kar še vedno izpričujejo z rezanim kamnom in železnimi vrati okrašene hiše. Gotovo so nekdanj samo ti rezani kamni več stali, kakor je sedaj vsa hiša vredna. Plemstvo, ki ga je turška nevarnost semkaj prignala, je mesto zelo dvignilo in ga tako napolnilo z ljudmi, da so bili vsi prostori napolnjeni s hišami. Pred časom pa je nekdanj bogato in obljudeno mesto tako propadlo, da je četrti del hiš — ako ne več — že razpadei. Vse trgovine, razen ene, so zaprte in najlepša hiša se dobi za dve kroni v najem za celo leto. Prebivalci so popolnoma revni ljudje.« Po Valvasorjevem mnenju je krivo temu razsulu prenehanje trgovine z Ogrsko, prej pa bi bilo iskati vzroka v prenehanju prometa s sosednjo Štajersko. Ta promet se namreč ni več vršil skozi tuhinjsko dolino, ampak po novi cesti skozi Črni graben na Trojano.

Kar nas pa gotovo preseneti, je bil neki mali kraj na Gorenjskem, ki niti mesto ni bil, imel pa bolj živahno trgovino kot vsako mesto. Kraj sam je bil podložen graščinama Stari Guttenberg in Neuhaus. To je bil Tržič. O njem se poroča: »Ves trg je napolnjen z rokodelci, ki tu izdelujejo razne vrste grobe tkanine, ki jo ime-

nujejo »merlan«, bakrene in železne posode, kotle, ponve in slične stvari.« Tržič se je še bolj dvignil v 18. stoletju zaradi nove ceste čez Ljubelj.

V kratkih potezah smo izprevideli, da pogled na gorenjska mesta ni nič kaj vesel; naravnost žalosten pa je na dolensko. Novo mesto, ki je bilo ponos in dika dolenskih krajev in trgov, so obiskale mnoge nezgode; prva je zadela njegovo trgovstvo, ko so z zavzetjem Kaniže Ogrji zabilili dostop vsem trgovcem iz Ogrske. Že l. 1564. so Novomeščani tožili, da se je trgovina obrnila na drugo stran in se začela pomikati po Savi od Ljubljane proti Zagrebu. Meščani so bili primorani živeti se s težkim rokodelstvom, najhujši udarec za mesto je pa bil, da je dal nadvojvoda Karel sezidati Karlovec; ta je pritegnil v kratkem času vse življenje nase. Deželni brambovci so se premestili v Karlovec, vsa vojaška skladišča in vojaške potrebščine so šle za njimi. Za temi je odšlo vse civilno in vojaško uradništvo. Po požaru l. 1576. so ostala vsa poslopja, zidana v vojaško svrhu, prazna in razrušena, rokodelci so odpustili svoje pomočnike, gostilničarji so se zaman ozirali po gostih, trgovci so pa zaprli svoje prodajalne in se oprijeli poljedelstva. Te žalostne razmere so trajale celo 17. in polovico 18. stoletja. Žalostno stanje rokodelcev nam opisuje domačin Žiga pl. Breckerdorf: »Rokodelstvo je tukaj slabo. Meščan, ki si prizadeva sam pridelovati kruh in vino, se peča poleg svojega rokodelstva preveč s poljem in z vinogradi; zato ni dober kmet niti dober rokodelc. Vsakemu je njegovo rokodelstvo postranska stvar... Vsa dela so navadno nerodna in šušmarska. Rokodelci rajši popivajo, kakor da bi delali.«

(Dalje prih.)

Urad za pospeševanje obrti kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v Ljubljani.

Bivši »zavod za pospeševanje obrti na Kranjskem« je bil z naredbo celokupne narodne vlade SHS v Ljubljani z dne 20. januarja 1919 preosnovan v »urad za pospeševanje obrti kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v Ljubljani«, kar pomeni napram bivšemu »zavodu« korak naprej. Urad je bil prideljen poverjeništvu za javna dela v Ljubljani, sedaj pa spada pod ministrstvo trgovine in industrije, oddelek v Ljubljani.

Mesto odstopivšega ravnatelja ing. Vl. Remca je bil imenovan za ravnatelja ing. Viktor Turnšek.

Delokrog urada je s tem razširjen na celo Slovenijo. Da bi obrtniki imeli tudi sami neposreden vpliv pri uradu, bi bilo želeto, da se čimprej oživotvori bivši »kuratorij«, oziroma »obrotni svet«, čigar sklepe bi imel urad izvršiti.

Notranja ureditev, namen in delovne urada je razvidno iz njegovega statuta, ki je bil razglašen v Uradnem listu št. 43 z dne 28. januarja 1919. § 1—2 tega statuta, ki govori o namenu urada, sprejemamo radi važnosti ponovno v obrtniški koledar, ki izide v najkrajšem času.

Namen urada je, da stremi za tem, da kulturno dvigne samostojni obrtni stan. Ozira naj se na posebne gospodarske potrebe male in domače obrti, ne izključivši veleobrti, ter izkuša zadoščati svoji nalogi bodisi z lastnimi prireditvami, bodisi s tem, da spravlja v tesno zvezo državno obrtno pospeševanje z enakim delovanjem pokrajinskih činiteljev.

Delovanje urada naj se razteza zlasti na to-le polje:

1. Deluje naj za izboljšanje proizvodnih pogojev in načina obrtnega proizvodjanja in sicer s tem, da pospešuje dobavo surovin in izboljšuje način izdelovanja in razširja trgovsko pravilno obratovanje.

2. Urad naj se trudi tudi za boljše razpečavanje in boljše kakovost obrtnih izdelkov ter naj budi v odjemalcih smisel za vrednost solidnega obrtnega blaga.

Urad naj stremi za tem, da se povsod, koder ne zadostuje posameznikova moč, spozna vrednost gospodarskega združevanja; deluje naj za ustanavljanje gospodarskih organizacij in naj po možnosti sodeluje pri njih razvoju.

4. Slednjič naj urad razširja spoznanje, kako potrebna je strokovna izobrazba; deluje naj na to, da se kolikor mogoče uporabljajo obstoječe naprave za začetno in nadaljnjo strokovno izobrazbo obrtnega naraščaja kakor tudi že izučenih rokodelcev in naj tudi pospešuje mojstrski pouk vajencev.

Da doseže te namene, sme urad uporabljati vsa pripravna sredstva. Upoštevati je zlasti nastopne naprave:

1. Urad vzdržuje stalno pisarno, ki daje strokovne nasvete o vseh nalogah urada; urad pa daje sam po sebi nasvete posameznim ali združenim rokodelcem in interesentom ter skrbi za prirejanje posameznih predavanj, vrst predavanj ali kurzov, kolikor ni to naloga drugih činiteljev.

2. Urad vzdržuje knjižnico, zbirke strokovnih časopisov in čitalnico ter izpodbija interesente, naj marljivo uporabljajo te naprave.

3. Urad prireja in sicer stalno ali le za določen čas razstave novodobnih delavnih pripomočkov, surovin ali izdelkov in pri tem razkazuje novodobne načine proizvodjanja.

4. Deluje poučno ali posredovalno pri nakupu surovin in delovnih pripomočkov in pri prodaji izdelkov, bodisi posameznih ali združenih obrtnikov.

5. Slednjič podaja urad Narodni vladi nasvete in načrte o vseh obrtnih vprašanjih.

Osobito opozarjamo obrtnike na tečaj, ki jih prireja urad. Tečaj so ali strokovni, ki naj obrtniku pokažejo napredek v njegovi stroki, ali kalkulacijski in knjigovodski, v katerih naj si pridobi trgovsko spretnost. Eni kakor drugi so eksistenčne važnosti za slovenske obrtnike, zlasti sedaj v naši svobodni državi, ko je sloven-

skemu delu naše kraljevine dana možnost, da se industrializira.

V tej dobi industrializacije, ki nastopa s hitrimi koraki, mora biti slovenski obrtnik na višku svoje izobrazbe, da bo vzdržal konkurenčni boj, oziroma da bo sposoben eventuelno sam preiti k industrializaciji svoje obrti.

Urad se je tega položaja slovenskega obrtništva takoj po prevratu dobro zavedel ter v nešteto slučajih posredoval pri gospodarski komisiji deželne vlade za stvarno demobilizacijo v Ljubljani pri dobavi strojev za obrtnike. Komisija je šla uradu v vseh slučajih z izredno, hvalevredno naklonjenostjo na roke.

Napredek pomeni, da je urad izposloval pri centralni vladi v Belgradu, da je bil dovoljen v proračun za leto 1920/21 kredit za stalno nameščenje strokovnih potovalnih učiteljev za krojaško, črevljarško in keramično (lončarsko) obrt. Zlasti lončarska obrt bo nudila učitelju zelo hvaležno polje.

Posebno pozornost obrača urad ustanavljanju obrtno-produktivnih zadrug, ki so najbolj sposobne vzdrževati konkurenco industriji. Lepe uspehe je dosegel s »sodarsko zadrugo na Češnjici«, z »žrebljarsko in železno obrtno zadrugo v Kropi in v Kamnigori« in s »slamnikarsko zadrugo v Mengšu«. Zadruga je pot, po kateri se zamore rešiti domača obrt.

Natančneje je opisano delovanje urada v knjigi »Obrtno pravo in delavsko zavarovanje«, ki jo je spisal strokovnjak v obrtnih zadevah gosp. dr. Bogumil Senekovič.

Opomba uredništva. Omenjeni dopis je dal objaviti zgoraj imenovani urad v »Obrtnem vestniku«. Nam takega dopisa ni poslal. Ker so pa na uspešnem delovanju precej udeleženi naši somišljeniki in je veliko zaslug — med drugimi —, da je zavod tako uspešno deloval, gotovo pripisovati bivšemu ravnatelju zavoda g. ing. Vl. Remcu ter predsedniku g. Kregarju, smo se čutili dolžne, dopis ponatisniti. Zavod je bil osnovan od bivšega kranjskega deželne odbora in je le po »zaslugi« (kar bi radi popravili, kot je razvidno iz »Celjskega obrtniškega programa«) **gospodov okrog »Obrtnega vestnika« danes brez kuratorija in brez prisodnikov-obrtnikov, ki bi lahko sami neposredno vplivali pri uradu. Kako se bo stvar obnesla, nam bo bodočnost pokazala.**

Naredba osrednje vlade

s katero se nekateri predmeti oproščajo uvozne carine.*

Gospodarsko-finančni komitet ministrov je sklenil v seji dne 22. septembra l. 1920:

I.

Uvozne carine so prosti nastopni predmeti ne glede na deželo, iz katere prihajajo, in na to, ali so za uvoz prepovedani ali ne, ako jih neposredno uvažajo

* Razglašena v »Službenih Novinah kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca« št. 217, izdane dne 2. oktobra 1920.

državne ali samoupravne naprave in zavodi za svojo potrebo ali industriji, obrtniki, kmetovalci in njih združbe, za svojo potrebo ali za potrebo svojih članov:

1. parni kotli z vso pripravo za stalne in premične parne stroje;

2. vsi stroji in vsi motorji, ki se gibljejo s kakršnokoli silo, in njih deli;

3. transmisije, transformatorji, kondenzatorji, akumulatorji, elektrode v teži nad 5 kg, električne cevi, kabli in drugi prevodniki za električne toke; aparati, priprave, kalupi in orodje za kakršnokoli vrsto industrije, kmetijstva in obrta;

4. sesalke in mostne tehtnice;

5. vsa olja za mazanje in sredstva za konserviranje kotlov, strojev, motorjev in orodja;

6. plinovo olje, nafta, bencin in vsa druga mineralna olja razen ceroxina, ki se uporablja za izvajanje gibalne sile strojev in motorjev;

7. premog in črno oglje in briket.

Omenjeni uvozniki so glede uporabe uvoženih predmetov podrejeni carinskemu nadzorstvu po določilih, ki jih še predpiše minister za finance; za zlorabo uvoženih predmetov pa se kaznujejo po členu 163. carinskega zakona.

II.

Nastopni predmeti se oproščajo carine ob pogoju, navedenem v prejšnji točki, in samo, če teh predmetov ni v državi ali če jih ni v zadostni količini:

1. ves stavbinski material;

2. material za električne, vodovodne, plinske in tvorniške instalacije;

3. pomožni kemijski material in barve za predelovanje predmetov;

4. sirovine za podelovanje;

5. polizdelki, ki služijo za tehnično predelovanje predmetov, po prejšnjem odobritu generalne direkcije carin.

III.

Brezpogojno se oproščajo uvozne carine:

1. vsi neluksuzni čolni in neluksuzni brodovi (ladje za prevažanje potnikov in blaga, pontoni, vlačilnice, bagri) vsake vrste.

2. tračnice (šine), premikala, vagoni, vagoneti in drezine za vse vrste železnic.

IV.

Po minimalni tarifi se ocarinjajo:

1. predmeti, navedeni v točki I., če jih uvažajo uvozniki, ki nimajo pravice, da bi bili oproščeni carine;

2. predmeti, navedeni v točki II., če jih uvažajo uvozniki, ki nimajo pravice, da bi bili oproščeni carine, in če teh predmetov ni v državi ali če jih ni v zadostni količini;

3. tiskarske črke in tiskarski material brez razlike;

4. kartonske, lesene ali pločevinaste škatle za embalažo blaga;

5. steklenice za pivo in mineralno vodo;

6. vata, bombažovo predivo, bombaževi konci, newzeelandski lan, vlakna kokosa, volnena prediva razen vezilne preice;

7. vreče iz kakršnegakoli materiala, ki služijo za embalažo in odpremo industrijskega blaga in kmetijskih proizvodov.

V.

Za vse predmete, omenjene v gorenjih točkah, se ne pobira noššina, če uvozniki ob merjenju in ocarinjanju uporabljajo nošače, ki jih plačajo sami.

VI.

Ta odločba stopi v veljavo dne 23. septembra 1920.

Zaradi pravilnega uporabljanja zgoraj navedene odločbe se daje carinarnicam nastopno pojasnilo:

K točki I. odločbe:

1. Industriji in obrtniki morajo z deklaracijo vred predložiti potrdilo pristojne trgovske in obrtniške zbornice (v novih pokrajinah), industrijske, oziroma obrtne zbornice (v Srbiji), da so res industrijci, oziroma obrtniki, in da uvoženi predmeti služijo za potrebe njih industrijskih in obrtnih podjetij. Za kmetovalce izdajajo taka potrdila kmetijske zadruge, katerih član je uvoznik.

Ako so družbe same uvozniki, takih potrdil ni treba.

Za predmete, omenjene pod št. 5. in 6. je treba odobrila ministrstva za prehrano in obnovo dežel (C br. 23.179 z dne 7. novembra 1919. in C br. 3003 z dne 28. januarja 1920.).

Omenjena potrdila in odobrila pridružujejo carinarnice kot prilogo deklaraciji.

2. O uvoženih predmetih morajo uvozniki voditi knjige, iz katerih je razvidno, kje in za kaj so bili uporabljeni. Carinska oblastva so upravičena, uvozniki pa zavezani, odposlancem carinskih oblastev dopuščati vpogled v te knjige, in njih podatke zravnavati z dejanskim stanjem. Če so se uvoženi predmeti uporabili ali se poizkušali uporabiti za kaj drugega, ne pa za to, zaradi česar so bili oproščeni, se uvede zoper odgovorne uvoznike carinsko-kazenska preiskava in taka dejanja se kaznujejo po členu 163. carinskega zakona.

K točki II. odločbe:

1. Okolnost, da uvoženih predmetov ni v državi ali v zadostni količini, morajo uvozniki ob carinjanju dokazati s potrdilom ministrstva za trgovino in industrijo. Taka potrdila je treba predlagati tudi za predmete, omenjene v št. 2., točke IV., odločbe. Ta potrdila pridružuje carinarnica kot prilogo deklaraciji.

2. Za carine prosti uvoz predmetov, navedenih v št. 5., je treba poprejšnjega odobrila od generalne direkcije carin. Potemtakem morajo uvozniki pred vsako uvozno ekspedicijo generalni direkciji carin po carinarnici, kjer naj se izvrši uvozna ocarinitev, predložiti prošnjo, na kateri naj se točno opišejo polizdelki, in gotovi fabrikat, ki se izdeluje iz teh polizdelkov.

Za kvalifikacijo stavbinskega materiala so merodajna pojasnila, izdana z razpisom C br. 310 z dne 3. januarja 1920.

K vsem točkam odločbe:

Potrdila ali odobrila, ki se predlagajo po izvršeni carinski ekspediciji za to, da bi se doseglo povračilo plačane carine, se ne jemljejo nikoli in od nobenega uvoznika v postopanje.

Iz pisarne gen. direkcije carin v Belgradu, dne 23. septembra 1920; C. br. 61.602.

Razno.

OBRTNIKI, POGUM!

Prava zaščitnica obrtnikov je edino-le S. L. S. Obrtniki to dobro vedo, zato se zadnje čase vse obrača k tej stranki. Naši zavedni obrtniki to najbolj kažejo na nebrojnih obrtniških shodih, ki jih prirejamo širom dežele. Ne pišemo podrobno o shodih, sedaj ni čas za to, ampak mi delamo. Omahljivi pa bodite prepričani, da je ogromna večina za nami. Obrtniki iz štajerskega volilnega okrožja imate povoda dovolj, da korporativno pokažete hrbet Rebekovim zadrugam, ker vas je varal s svojo nepristranostjo ter se čestokrat plazil okoli naših poslancev, kadar je hotel sploh kaj doseči za obrtnike. Danes pa je javno pokazal, kam da spada. Kakor Rebek za štajersko je pa Franchetti za Kranjsko. Tudi on kandidira na programu J. D. S. Torej na program stranke, ki je že opeotovano pokazala, da je stranka velekapitalistov. Lepa družba je to Rebek-Franchetti, ki nima drugega gospodarsko količkaj važnega pokazati, kot cele kopice resolucij in pa sitnosti, ki jih obrtnikom nalaga s svojimi vsemogočnimi krajnimi, želnimi in bogsigavedi kakšnimi zvezami, tako da že sama več ne vesta, je-li to kak uspeh za našega obrtnika ali ne. Nasprotno pa je stranka, na koje programu kandidirata, bila vedno grobokop naših obrtnikov; le pogledjte, kako iz tal rastejo razne akcijske družbe, ki eksploatirajo kar cele vrste obrti ter spodrivajo našega obrtnika in mu odjedajo grizljaj kruha, ki mu je namenjen. Takih družb ni treba daleč iskati. Že v Ljubljani imamo družbo, ki je na ta način »socializirala« kar sedmoro najvažnejših obrti. Če potem tako zavod zasluzi 100 milijonov na leto, kaj je to? Obrtniki, zapomnite si to ter oddajte 28. t. m. svoj glas za stranko, ki ima res voljo za vas delati.

KMET KMETA! OBRNIK OBRNIKA!

vpijejo danes nasprotniki. Kako Samostojna kmetska stranka to razume, se jasno vidi iz njene kandidatne liste. Na čelu liste je nastavila res enega bolj gosposkega kmeta Kušarja, potem pa 2, 3, 4, ki so nazunaj pol kmeta pol obrtnika, seveda so pa tudi vsi gostilničarji in mesarji. Nazunaj je obrtni značaj zelo poudarjen, če ima vsak po nekaj obrtov; pa denimo še petega, ki je po stanu graščak, potem nas obrtnike spominja na tiste čase, ko je naš ubogi mali obrtnik moral hoditi ob vsaki slovesni priliki jih prosit in nadlegovat, da ni prišel pri teh ljudeh v nemilost. Šele SLS ga je rešila teh okov, da je lahko poplačal tistih par goldinarjev dolga, ki ga je imel pri teh močotcih. Izrazitega obrtnika Blažona iz Novega mesta kandidira SKS na sedmem mestu. To je kajne na mestu, da nikdar ne bo imel časti sedeti v narodni skupščini kot obrtniški poslanec.

Stranka čistih. Samostojni kmetje, ki so vpregli v agitacijo tudi nekatere obrtnike, agitirajo zoper nas, češ, SLS za obrtnike ni nič naredila, stranka je korumpirana, le mi »samostojni« smo čisti, mi imamo smisel za delo. Smejati se mora tem spletkam, kdor pozna program in delovanje SLS in pa malega človeka, za kate-

rega korist se stranka vedno zavzema. Med tega malega človeka spada vsekako tudi naš obrtnik, ker si z žulji svojih rok služi svoj kruh. Ogromno število zadrug, malih posojilnic, izobraževalnih društev, po naši domovini kaže jasno, s kako podlimi sredstvi agitirajo ti »prijatelji« obrtnikov, ki nikdar niso nič storili zanj. Ker pa ne morejo nič pozitivnega pokazati, pa hočejo obrtnike slepiti. Tako n. pr., so nekatera obrtna društva, katera so zadnji čas ustanovili, delila med obrtnike špirit po znižani ceni, železo, oglje, cement itd. Vse to pa so ta društva dobila ali od Stvarne demobilizacije ali od Zavoda za pospeševanje obrti, katerim načelujeta nepristranska pristaša SLS, Ogrin in ing. Remec. Obrtniki, zapomnite si to, da boste vsaj vedeli, kdo res dela za obrtnike. Torej, čistost v stranki samostojnežev je res iluzorična. Obrtniki bi vse te stvari sami lahko dobili pri imenovanih zavodih. Gotovo gre zasluga ravno SLS, da so se ustanovili. Interesantno bi bilo zvedeti, kako so si ožji prijatelji ali »somišljeniki« delili med seboj stvari, ki so jih dobili po zaslugah naših ljudi.

JDS in obrtniki. Kako slabo se mora goditi JDS, to kažejo vsaki dan njihova glasila »Jutro« in »Slovenski Narod«, ki na vse mogoče načine rabijo razne skupine volivcev, sredstva, ki so vse prej kot čedna. Z veliko vnemo so se vrgli na obrtnike. Obljublajo jim nebesa na zemlji, napak pa, ki so jih njihovi voditelji storili v zadnjih dveh letih po prevratu, teh seveda nikoli ne omenjajo. Pridno se pa zaletavajo v g. Ogrina, ki ga kandidira kot obrtnika SLS v Ljubljani. Njemu sicer ne morejo do živega, zato pa tem bolj zavijajo resnico in jo blatijo, hoteč s tem pri nepoučenih obrtnikih delati za sebe razpoloženje. Ogrin je bil imenovan od deželne vlade za predsednika Gospodarske komisije za stvarno demobilizacijo, sedaj pa pravi »Jutro« in »Narod«: Pogledjte, obrtniki, predsednik bi vam vsem lahko naklonil mnogo dragocenih strojev po nizkih cenah, a jih je oddajal raje samo svojim prijateljem! Obrtniki pa niso dobili pri Gospodarski komisiji skoraj ničesar. Te liberalne trditve so gole izmišljotine. (Glej vidni tisk v članku: »Urad za posp. obrti.«) Obrtniki so dobili pri Gospodar. komisiji največ materiala. Za enkrat smo dobili le podatke o prodaji lesa. Vsega lesa je bilo potom Lesne preskrbovalnice prodanega za skupni znesek 3.249.749 K 92 vin. Od tega lesa so dobili obrtniki lesa za skupni znesek 1.920.712 K 12 vin., torej so prejeli 64 % vsega prodanega lesa. Vse industrije in tovarne so pa prejele lesa za 632.539 K 37 vin., torej le za 11 %. Nekaj lesa pa je dobila trboveljska premogokopna družba v znesku 458.998 K 50 vin, ostalo množino pa drugi porabniki. V zgorajšnjih vrstah ni označen les, ki ga je prejelo vojaštvo in drugi državni uradi. — Že iz teh podatkov je razvidno, kako neresnične so trditve demokratov, da gospodarska komisija ni upoštevala interesov obrtništva. Iz gornjih števil je tudi razvidno, da se obrtniki nemorejo pritoževati, da bi se jim pri oddaji demobilizacijskega blaga ne skušalo ustreči. Mogoče se pa pritožujejo in kričijo le tisti, ki so hoteli vedno vse pograbit, a se jim ni hotelo vsega dati.

Nekaj o celjskem programu.

V Celju se je nekoč zbralo več obrtnikov, pripadnikov J. D. S., da bi se posvetovali o raznih obrtnih zadevah. Ta shod so imenovali Celjski kongres. Kakor navadno, se je tu baje na široko in globoko razmotrivalo stališče obrtništva in kot posledica so se stavile dolge in številne zahteve in resolucije, naslovljene na razna oblastva; največ seveda na tiste oddelke, kjer je kak uradnik ali poverjenik, ki ni ravno njih mišljenja. Med temi je seveda stavljenih več zahtev na našo pokrajinsko vlado.

Med stavljenimi zahtevami je nekaj zelo interesantnih, ki jih nikakor ne moremo prezeti. Deželna vlada za Slovenijo se pozivlja, da naj »v izpopolnitev odnosno izpremenitev svoje naredbe z dne 15. novembra 1919, št. 11/20 U. I. imperativno odredi, da se kolektivne zadruge razpuste in se na njih mesto ustanovijo strokovne odnosno sorodno-strokovne zadruge. V vsakem političnem okraju všteti avtonomna mesta, naj se ustanovijo zveze obrtnih zadrug dotičnega okraja z okrajnim obrtnim svetom, za celo pokrajino pa naj se ustvari združenje okrajnih obrtnih zvez, okrožnih in pokrajinskih obrtnih zadrug z deželnim obrtnim svetom. K pokrajinskemu združenju je prištevati tudi zvezo gostilničarskih zadrug.

Združni nadzornik naj se brezodvlačno imenuje ter naj se okrajnim glavarstvom naroči, da z vso vneto podpirajo reorganizacijo obrtništva.

Deželna vlada naj preskrbi za zastopstvo obrtništva v deželnem obrtnem in gospodarskem sosvetu v območju ministrstva za trgovino in industrijo.

Deželna vlada za Slovenijo se naprosi, da vsestransko podpira obrtništvo pri snovanju obrtnih društev, zavedajoč se, da je slovensko obrtništvo mogočen činitelj pri delu za srečnejšo bodočnost naše države. Ustanovi naj se takoj »Zveza slovenskih obrtnih društev s sedežem v Celju.« Zahteve odgovarjajo popolnoma načelom g. Franchettija iz Ljubljane in g. Rebeke iz Celja. Kajne, če bi Vam naša pokrajinska vlada vse to dovolila, potem bi že nekoliko bolj prosto dihali.

Kar se tiče »Obrtne banke«, se gospodje kongresarji popolnoma pridružujejo našemu mnenju, da bode namreč ta banka služila le za večje kreditne operacije. Prepričani so, da je potreba širom naše domovine snovati kreditne zavode manjšega stila. Gospodje najbrž mislijo pri tem na posojilnice, prodajalne in nakupovalne zadruge, kakršne imamo mi že zdavnaj.

Zahtevajo, da naj se takoj imenuje člani za kuratorij za pospeševanje obrti v Ljubljani. Gotovo so gg. voditelji pozabili, da so se pred dobrim letom dni pritoževali celo na Belgrad, kako hoče naša vlada samostojno postopati, hoteč izvršiti svoječasni sklep, da bi imenovala obrtni svet za Slovenijo, oziroma kuratorij obrtno-pospeševalnega urada. Tako se časi in nazori spreminjajo.

Preobširno bi bilo razmotrivati vse zahteve, kje naj se zidajo carinarne, in kako naj se sploh izpremeni celi družabni red, da bode popolnoma odgovarjal sklepom omenjenega kongresa. Da bi se zgradile razne železniške zveze, no, to bi bilo vsekakor ne le koristno, ampak zelo potrebno; toda kako bomo gradili nove železnice, če pa nimamo

skoro niti toliko, da bi zamogli kriti že zgrajene. Kar se tiče za energično zasledovanje neupravičenega izvrševanja obrti, smo se mi že davno potegovali in se še potegujemo, žalibog bo najbržje Vaša zahteva toliko pripomogla, kot naša. Sušmarji še vedno dobro izhajajo, če ne bolje kot upravičenci.

»Z neprestanim poviševanjem starih in uvajanjem novih davkov in pristojbin narašča med prebivalstvom ozolovljenost, se goji delamrznost, manjša produktivnost, se uničujejo pridobitni stanovi in se na ta način oškodujejo za bližnjo bodočnost tudi državne finance same, ki so odvisne od blagostanja teh slojev.

Posebno hudo prizadeto po novih davkih je obrtništvo, katero itak že trpi vsled skrajšanja delovnega časa. Obrtništvo, katero se med vojno ni bogatilo kakor nekateri drugi stanovi, marveč nasprotno bilo vsled dolgotrajne vojne občutno oškodovano, ne more novih bremen trpeti iz svojega; na konsumente jih prevaliti pa zopet ne kaže, ker bi to pomenilo večanje itak že neznosne draginje in manjšanje kupaželjnosti. Bati se je torej, da bo pri takih razmerah ne le zmanjkalo obrtniškega naraščaja, marveč bodo še mnogi obrtniki primorani opustiti svoje obra, te, da se izognejo sigurni katastrofi.

Na ta položaj obrtnega stanu opozarjamo merodajne kroge sosebno povodom uvedbe poslovnega davka s pozivom, da se obrtništvo vzame v zaščito in oprosti bremen, ki jih ne more zmagovati. V nasprotnem slučaju bo katastrofa za obrtništvo v Jugoslaviji neizogibna, koje naravna posledica bo nedogledna škoda za državo«. Prav je, da ste zoper sedanje davke, toda kam ste pritožbo naslovili? Gotovo ste pozabili nasloviti protest na ministra Stojanovića, ki je take davke upeljal, ki je na žalibog pri demokratski stranki, posestrinji vaše S. D. S. —

Zahtevali ste veliko, v koliko se vam bodo zahteve uresničile, nam bo bodočnost pokazala; gotovo je, da marsikaj, kar name-ravate storiti, odgovarja temu, kar pri nas že imamo, skoro vse pa, kar vi zahtevate, smo že tudi mi zahtevali, izvzemši seveda ono, kar bi po vašem programu odgovarjalo načelom J. D. S.

Strokovne vesti.

Betonsko železo. Urad za pospeševanje obrti ima v zalogi nekaj vagonov betonskega železa po nizkih cenah. Interesenti-obrtniki naj se obrnejo direktno na omenjeni urad, Dunajska cesta št. 22.

Obvezni nalletni tečaj na državni podkovski šoli se prične dne 1. januarja 1921. Za vstop v tečaj je vložiti na vodstvo državne podkovske šole v Ljubljani do 10. decembra 1920 prošnjo ter ji priložiti: a) roistni in krstni list; b) domovinski list; c) zadnje šolsko izpričevalo; d) učno izpričevalo; e) ubožni list in e) navrstveno izpričevalo. — Pouk v podkovski šoli je brezplačen. Učenci dobivajo redno državno podporo ter imajo prosto stanovanje v zavodu, skrbeti pa morajo sami za hrano in potrebne učne knjige. Poleg podkovstva se poučuje ogledovanje klavne živine in mesa. — Ravnateljstvo podkovske šole v Ljubljani.

Dobava smodnika. Urad za pospeševanje obrti v Ljubljani ima na razpolago večjo množino navadnega in ojačenega razstrelilnega

smodnika. Po železnici se bo odpošiljalo najmanj po 100 kg vsake vrste. Manjše množine se bodo oddajale pri tvrdki Fr. Sevcik, Ljubljana, Židovska ulica. Interesenti naj prigrasijo svoje potrebe najkasneje do 20. t. m. in predložijo obnem tozadevno potrdilo od okrajnega glavarstva ali županstva.

Tečaj za luženje (bajcanje). Urad za pospeševanje obrti bo priredil skupno z državno obrtno šolo v Ljubljani dvadnevni tečaj za luženje (bajcanje). Pouk bo celodnevni. Interesanti - mizarji naj takoj prigrasijo svojo udeležbo na Urad za pospeševanje obrti, Dunajska cesta št. 22.

Dopisi.

Komenda. Kot smo že poročali v zadnji številki, se je vršil dne 31. oktobra občni zbor tamošnje obrtne zveze. Zbora se je udeležilo zadovoljivo število naših obrtnikov. Kot govornik je nastopil g. Ivan Ogrin, ki nam je z vznesenimi besedami obrazložil delovanje našega obrtništva, pomen, ki ga bo igral obrtnik tudi v prihodnjih državnozbornih volitvah. — Razpravljala so se razna vprašanja obrtnega stanu, zlasti tamošnjih obrtnikov čevljarjev in lončarjev. Sklenilo se je obnem tudi več važnih sklepov in smernic bodočega našega delovanja.

Ljubljana. V nedeljo, dne 7. t. m. se je vršil v ljubljanskem Rokodelskem domu zelo dobro obiskan obrtniški shod, na katerem sta govorila govornika gg. Dr. A. Gosar in Ivan Ogrin. Temeljito sta razmotrivala stališče obrtnika napram bližajočim se volitvam. Posebno govor g. dr. Gosarja je bil tako priprosto-prepričevalen, da žal, da ga ni slišalo vse naše obrtništvo. Nastopilo je tudi več drugih govornikov, od katerih naj omenimo samo g. ing. Vl. Remca in vlč. g. kanonika Sušnika. Vsem gospodom se tem potom najtopleje zahvalimo za prijateljstvo, ki so ga ponovno izkazali napram obrtništvu.

Več obrtnih shodov se je vršilo v nedeljo, dne 7. t. m. v ljubljanski okolici, od katerih naj omenjamo samo večje, t. j. v Kamniku in Domžalah. Udeležba je bila povsod polnoštevilna, s čimer so zavedni obrtniki — somišljeniki SLS pokazali, da se popolnoma zavedajo važnega položaja, v katerem se nahajamo.

Pričujočo številko smo razposlali mnogim, ki niso bili do sedaj naročniki. To iz dveh razlogov: 1. od več strani nam prihajajo prošnje, naj bi poslali glasilo na ogled, in 2. ker smo pred volitvami. Komur bo glasilo ugajalo, naj ga nemudoma naroči pri našem upravnistvu. Da pa obrtniki ne bodo v volivni borbi omahljivi, se nam je zdelo umestno izdati posebno številko, potom katere lahko izprevidijo, katera stranka se v resnici bori za dobrobit in procvit obrtništva, v prvi vrsti nižjih, t. j. malih obrtnikov. Obrtnik, niti iz verskega niti iz tvojega sedanjega fakičnega stališča se ne moreš pridružiti našim nasprotnikom. Njih stališče je protiversko, centralistično in kapitalistično. Revež se pa ne more družiti s kapitalisti! Naj bode

tvoja organizacija edino-le Jugoslovanska obrtna zveza, koje načela temelje na kršćanski podlagi, ki stopa z odkritim programom v boj. Glasilo stane celoletno samo 20 kron.

Odgovorni urednik: Ivan Ogrin. — Izdajatelj in založnik: Jugoslovanska obrtna zveza v Ljubljani.
Tiska: Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani ::
reg. zadr. z omejenim jamstvom., Kongresni trg 19.
Rezervni zaklad nad 500.000 K.

Hranilne vloge se obrestujejo po $3\frac{1}{4}\%$.
Posojila na poljubno dobo let. — Osebni kredit 6% proti podpisu zadolžnice ali menice. — Posojila proti zastavi terjatev potom cesije 6% . — Posojila na hipoteke $5\frac{1}{2}\%$ proti podpisu zadolžnice

Hitra rešitev prošelj!

Uradne ure od 8. do 12. ure.

Prospekti brezplačno na razpolago.

Ljudska posojilnica v Ljubljani

v lastnem domu - Miklošičeva cesta 6
obrestuje hranilne vloge po čistih

3%

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem leta 1918 nad 43 milijonov kron vlog in nad 1 milijon 100.000 kron rezervnih zakladov.

Ljudska posojilnica stoji pod neposrednim državnim nadzorstvom.

Obdelan stavbni les

ležeč tik okrajne ceste pri Medvodah, se proda. — Več o tem se poizve pri:
IVAN PETERNEL, Preska p. Medvodah.

Karol Majce i drug

čevljarški mojster

Radeckega cesta št. 6

se priporoča za vsa

v čevljarško stroko spadajoča dela.
Prodaja izgotovijene čevlje in čevljarške potrebščine.

Čebelni vosek

suhe satine in odpadke sveč

kupuje po najvišji dnevni ceni

J. Kopač, svečar v Ljubljani

Celovška cesta št. 90.

Stavbno podjetje in lesna trgovina Korošec Dragotin, Braslovče

prejema vsa zidarska in druga stavbna dela, izdaja strokovna mnenja, izvršuje načrte in proračune, prodaja raznovrsten les ter istega kupuje, izvršuje vsako množino lesenih zabojev vsake velikosti. — Delo solidno in po primerno nizkih cenah.

Obrtno kreditna zadruga v Ljubljani

r. z. z n. z.

v Ljubljani, Pražakova ulica št. 3

sprejema hranilne vloge, daje posojila na zastave, odstope računov, eskomptira menice itd.

Obrtna centrala v Ljubljani

za obnovitev po vojni poškodovanih krajev, r. z. z o. z.

Pražakova ulica št. 3

sprejema naročila za vsa stavbna in druga opremna dela, posebno naročila za večje naprave, kontorje, šole, zasebna stanovanja itd.

oddaja pa tudi v večjih množinah razna dela posameznim članom — obrtnikom. V slučaju potrebe nudi tudi potrebno orodje.

Načrte, stroškovnike in druga tehnična mnenja ob poverbi dela brezplačno.

GOSPODARSKA ZVEZA

centrala za skupni nakup in prodajo v Ljubljani, reg. zadr. z omej. zav.

Stalna zaloga poljedelskih strojev: motorjev, mlatilnic, vitljev, slamo- in reporeznic, brzoparilnikov, plugov, bran, čistilnikov i. t. d.

Prodaja umetnih gnojil, kolonijalnega in špecerijskega blaga ter poljskih pridelkov.

Zaloga pristinega domačega in ogrskega vina, žganja i. t. d.

Lastna izdelovalnica in prekaevalnica klobas.

Lastna zeljarna.

Uzajemna zavarovalnica

v Ljubljani

je edini slovenski zavarovalni zavod, ki zavaruje proti požarnim škodam poslopja, premičnine in poljske pridelke. — Sprejema življenjska zavarovanja v vseh kombinacijah.

Tršico (stekaduro)

in poljedelsko orodje

ima v zalogi po zelo nizkih cenah

Obrtna centrala v Ljubljani

Pražakova ulica št. 3.

Strojno mizarstvo Peter Bizjak

v Spodnji Siški, Gosposvetska cesta 136

prevzema vsa v mizarstvo spadajoča dela, zlasti stavbeno mizarstvo. — Cene primerne, delo solidno, postrežba točna.

Delniška glavica: K 30,000.000.—.

Jadranska banka

Podružnica Ljubljana

Centrala:

Trst.

Sprejema vloge na knjižice, vloge na tekoči in žiro račun proti najugodnejšemu obrestovanju.

Podružnice:

Dubrovnik,

Dunaj,

Kotor,

Metković,

Opatija,

Split,

Šibenik,

Zader.

Kupuje in prodaja devize, valute, vrednostne papirje itd.

Eskontira menice, devize, vrednostne papirje itd.

Izdaja čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

Daje predujme na vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih; daje trgovske kredite pod najugodnejšimi pogoji.

Ekspozitura:

Kranj.

Prevzema borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

Brzojavni naslov: JADRANSKA.

Telefon št. 257.

Rezerve: nad K 10,000.000.—.

Pohištvo iz upognjenega lesa je trpežno,

Naročila sprejema tovarna lesnih izdelkov in upognjenega pohištva ::

udobno,
poceni.

I. BAHOVEC nasl.

Duplica, p. Kamnik.

Kompletne oprave za hotele, gostilne, restavracije, kavarne, šole, zavode, gledišča, dvorane i. dr.

Fine z usnjem tapetane garniture za stanovanja. Založniki in trgovci dobe posebne popuste.

Stavbna pisarna :: IVAN OGRIN

Ljubljana, Gruberjevo nabrežje št. 8.

Prevzema vsa zidarska in druga stavbna dela. Izdaja strokovna mnenja, izvršuje načrte in proračune.

Delo solidno, po primerno nizkih cenah. ☑

Vsakovrstne slamnike

gg. trgovcem in cenj. občinstvu priporoča **FRANJO CERAR**, tovarna slamnikov, Stob, p. Domžale pri Ljubljani.

Gospodarska banka

v Ljubljani

posluje začasno v prostorih Zadržne zveze

Dunajska cesta 38/l.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji. x